

Salvem l'Empordà. Sortida d'estudi de la SCG

Jesús Burgueño

La sortida d'estudi de la SCG realitzada el 24 d'abril de 2004 fou organitzada per la plataforma cívica *Salvem l'Empordà* (www.salvem-emporda.org). D'aquesta manera, l'objecte de la visita no era només el territori sinó també prendre contacte amb una forma activa de defensar-lo.

La nostra visita coincidí amb la finalització del tercer Debat Costa Brava (el primer fou el 1976), organitzat pel Col·legi d'Arquitectes (www.debatcostabrava.org). Diversos tècnics van posar-hi de manifest la necessitat de prendre mesures de contenció de l'alt ritme d'urbanització del litoral. En el document de conclusió s'afirma que l'escàs territori i el fràgil paisatge són el petroli del país. El conseller Joaquim Nadal hi anuncià una allau de planificació en un termini molt breu: plans directors del litoral i de l'Empordà, pla territorial parcial de les Comarques Gironines i projecte de llei del Paisatge. Oriol Nel·lo va recordar el desequilibri que suposa que el 34% del parc immobiliari català són segones residències. Contràriament, la intervenció de l'alcalde de Roses i president de la Diputació de Girona, Carles Páramo, fou representativa de la recança de moltes autoritats locals davant l'establiment de limitacions al creixement atès el pes econòmic del sector de la construcció; per aquest motiu va defensar la sostenibilitat social prèvia a la mediambiental. Una posició similar expressava l'alcalde del Port de la Selva, Genís Pinart, en el reportatge televisiu dedicat a la plataforma amfitriona que vam poder veure de l'autocar estant.

L'Alt Empordà presenta actualment una estructura econòmica dominada pel sector de serveis. Segons l'*Anuari econòmic comarcal* de Caixa Catalunya (2003), és la comarca on el sector de serveis aporta un major percentatge al PIB (72,4%) i alhora la segona comarca (després de la Cerdanya) on la indús-

tria representa una menor aportació (15%). El sector primari presenta una situació intermèdia en el context català (5%), en l'actualitat amb un pes minvant de la pesca i la fruita i un increment del porcí (un dels eixos d'actuació de la plataforma és l'oposició a les macrogranges, com la prevista a Rabós de 5.000 porcs). La construcció, residencial i de carreteres, és el sector en alça (creixement del valor 4% en un any) tot i que de moment només aporta el 7,6% del PIB.

El nostre recorregut per l'Empordà s'inicià a la cala Montgó, en el contacte entre l'Escala i l'extrem nord del terme de Torroella. Des d'allà i durant tota la jornada vam comptar amb el guiatge i les explicacions de l'arquitecta Anna Albó. Allà vam observar el contrast entre una urbanització massificada i de poca qualitat amb el paratge protegit del Montgrí (espai forestal catalogat). També a l'Escala (7.000 hab.) vam veure la plana agrícola de Vilanera, on fa pocs mesos s'ha aconseguit aturar un projecte de camp de golf amb 327 habitatges i hotel, si bé l'Ajuntament actual no renuncia a fer-lo. Tot passant per l'Armentera (750 hab.) es va comentar el contenciós obert amb la pretensió de fer-hi una gran urbanització d'unes 200 cases en terrenys agrícoles, si bé de moment també s'ha aconseguit aturar. Un cop al Parc dels Aiguamolls de l'Empordà vam pujar a les torres Senillosa del mas Matà, antigues sitges d'arròs dels anys 50, actualment adaptades com a mirador i observatori d'ocells. La panoràmica hi és magnífica: tota la plana de l'Empordà amb el marc solemne i variat de les muntanyes circumdants, ben nevades en el cas del massís del Canigó i carena de Costabona-Bastiments-Puigmal. Això permeté fer un repàs dels diversos espais protegits: Aiguamolls (1983), Massís de l'Albera (1986), Illes Medes (1990) i Cap de Creus (1998). Sebastià Delclós (Pitruc), enginyer de forrests i actiu membre de la plataforma, va comentar diversos aspectes de la lluita per la protecció del medi: els molins de vent, els corredors biològics, la gestió dels espais naturals... La protecció dels Aiguamolls es valorà com un gran èxit en tots els ordres, en especial per l'enorme increment d'ocells que s'hi troben. A les immediates closes pasturaven els cavalls introduïts procedents de la Camarga. Ben visible és l'estructura de l'edifici de Fluvià Nàutic a Sant Pere Pescador

Tot seguit ens adreçarem a Llançà, passant pel sector hotelier de Santa Margarida (Roses) i pel samuntà de Palau-saverdera, Pau i Vilajuïga. En aquest sector enlairat i encara molt preservat la vinya recupera embranzida. De ben segur en anys propers experimentarà un creixement urbanístic atesa la magnífica panoràmica que s'hi domina, la proximitat a diversos centres d'interès turístic i la saturació i degradació urbanística de nuclis com ara Roses (15.000 hab.). De fet, la plataforma ha impugnat el planejament urbanístic de Palau-saverdera. D'altra part, a Roses s'està construint una nova zona industrial en el que hauria de ser un connector ecològic entre les muntanyes del Cap de Creus i els Aiguamolls.

Cap Ras és una petita península on termenegen Llançà i Colera, amb un paisatge marcat per la tramuntana, que també fou present en la nostra visita.

Concretament Llançà (4.200 hab.) hi té els darrers centenars de metres de costa natural del seu terme, però tot i així estan seriosament amenaçats per un projecte d'urbanització de 35 habitatges.

A la tarda, havent dinat a Palau-saverdera, vam celebrar una taula rodona a la sala d'actes del Museu del Joguet de Figueres (gentilment cedida per aquesta institució). Hi intervingueren l'arquitecta Anna Albó, el geògraf Carles Vallès i l'advocat Josep Siurana; aquest darrer ens va adreçar unes amables paraules de benvinguda. S'hi va fer una presentació de l'organització interna de la plataforma, estructurada en 4 comissions: econòmica, tècnica legal, de difusió i d'acció. També es van presentar els objectius de la plataforma, per definició oberts en el temps i sense un punt final com potser sí que tindrà el moviment antitransvasament a les Terres de l'Ebre. La plataforma facilità igualment als assistents a la sortida una mostra dels fulls informatius que elabora, tot recordant que el seu finançament depèn d'aportacions voluntàries. Ran de l'animat debat que es suscità es van repassar alguns dels contenciosos ambientals comentats al llarg del dia i també d'altres com ara el projecte d'ampliació de la N-26 entre Besalú i Figueres, que formarà part del nou eix de transport internacional Figueres-Olot-Vic que inevitablement s'establirà amb el túnel de Bracons. Certament ni la sortida ni el debat pretenia confrontar les diverses filosofies d'actuació en el territori existents, sinó només conèixer el plantejament proccionista de la plataforma cívica.

La Societat va agrair la invitació de Salvem l'Empordà i la seva entusiasta col·laboració al llarg de tota la jornada. Però sobretot vam agrair l'oportunitat de conèixer aquesta comarca sota un altre punt de vista: el d'una ciutadania que no vol restar indiferent i passiva davant les agressions mediambientals i la transformació incontrolada del paisatge, que vol defensar un model de creixement sostenible i que en definitiva propugna –l'eslògan és seu– *una nova cultura del territori*.

Foto 1

Explicacions d'Anna Albó a la cala Montgó.

Foto 2

Explicacions d'Anna Albó i Sebastià Delclós dalt les torres Senillosa.

Foto 3

Part del grup al Cap Ras.